LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

MILJÖ & PLAN nytt

Nyhetsbrev från miljöavdelningen och planavdelningen

Nr 1, mars 2009

Innehåll

Miljö- och hälsoskydd 1
Miljömålsarbete 3
Naturvård 4
Fysisk planering 5

Vänsterspalten

Kalendarium 2
Nya publikationer 3
Remissyttranden 4
Beslut från miljöprövnings-delegationen 5
Personalnytt 6

MILJÖ & PLAN *nytt*
Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Tfn 08-785 40 00 (vx)
Fax 08-651 57 50

E-post:
fornamn.efternamn@lansstyrelsen.se

Webbplats:
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Ansvarig utgivare: Lars Nyberg

Redaktörer: Håkan Häggström, Anna Åhr Evertson, Therese Vestin, Mattias Jansson, Lena Hackzell, Britta Roos samt Christina Fagergren.

Nyhetsbrevet kommer ut 4 gånger/år. Nyhetsbrevet finns även på www.lansstyrelsen.se/stockholm/miljoplannytt

Nästa nummer är planerat till juni 2009.

Grafisk form: Christina Fagergren och Monica Burell

Välkommen till ett nytt nummer av Miljö & Plan Nytt!

I detta nummer kan du bland annat läsa om Länsstyrelsens plan för tillsynsvägledning, åtgärdsprogram för länets vatten, LONA-bidrag och seminarium om strandskydd.

Trevlig läsning!

Foto: Christina Fagergren / Länsstyrelsen

Miljö- och hälsoskydd

Länsstyrelsens plan för tillsynsvägledning

Länsstyrelsernas har tagit fram en plan för tillsynsvägledning för åren 2009 till 2012. En årlig översyn och revidering av planen kommer att göras. Den första revidering av planen sker redan vid halvårsskiftet år 2009. Avsikten är att planen då ska tas fram i samarbete med kommunerna. Vid revideringen kommer hänsyn även att ske till de centrala myndigheternas tillsynsvägledningsplaner och verksamhetsplan för Miljösamverkan Stockholms län (MSL).

Läs planen här >>

Ny formulering av utsläppsvillkor

Miljööverdomstolen har i tre domar övergått till att använda begränsningsvärden i villkor istället för rikt- och gränsvärden.

Se Naturvårdsverkets hemsida och de tre aktuella domarna här >>

Kontakt: Ylva Bjurström, tfn 08-785 40 35

Fler anläggningar ska lämna in miljörapporter

I år ska vissa C-anläggningar lämna in miljörapport. I EUs förordning (EG) nr 166/2006 anges vilka som omfattas av miljörapporteringskraven. Dessa anläggningar har även uppdaterats i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport.

Kontakt: Izabela Tyrka, tfn 08-785 40 52

Enklare prövning av vindkraft

Länsstyrelsen yttrade sig i december över miljöprocessutredningens förslag till förenklade regler för prövning av vindkraft (SOU 2008:86). Länsstyrelsen anser i yttrandet att utredningens förslag i huvudsak kan godtas. En viktig förutsättning är dock att kommunerna har tagit ställning till vindkraftsutbyggnaden i sin översiktsplan eller i en

Kalendarium

19 mars
Samrådsmöte om vatten
Kom till vattenmyndighetens samrådsmöten kring miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplan samt miljökonsekvensbeskrivning.
Anmäl dig här >>

25 mars
Remissövning om ramdirektivet för vatten för VA-branschen
Arrangörer: VAS-rådet och Länsstyrelsen i Stockholm.
Läs mer här >>

26 mars
Kemilänken – På väg mot giftfria städer
Vilka gifter är mest skadliga? Hur sprids de och hur kan vi minska effekterna på miljön och människorna? I Stockholm och Göteborg har man genomfört projekt om detta och dessa redovisas på seminariet.

21, 24, 28 april
Seminarium om strandskydd
Länsstyrelsen bjuder vid tre tillfällen in länets kommuner till ett halvdagsseminarium om strandskyddet.

28-29 maj
Miljöskyddsträff
Välkommen till Miljöskyddsträffen på Långholmen den 28-29 maj.

På programmet står bland annat:

- Åtgärdskrav enligt vattendirektivet i miljöskydd
- Miljöprocessutredningen
- Tillsyn

Anmälan och mer info om seminarierna hittar du på:

www.lansstyrelsen.se/stockholm/seminarier

särskild vindkraftspolicy. Det bör av bestämmelserna även framgå att kommunernas inställning ska väga tungt i tillståndsprövningen.

Läs delbetänkandet här >>

Läs Länsstyrelsens yttrande här >>

Läs lagrådsremissen här >>

Förorenade områden

Uppgifter i databas över förorenade områden

Länsstyrelsen informerade under våren 2008 cirka 8 000 fastighetsägare i länet om att deras fastigheter finns registrerade i Länsstyrelsens databas över förorenade områden. Syftet med utskicket var bland annat att öka kunskapen om förorenade områden och få en kvalitetssäkring av uppgifter i databasen. Utskicket ledde till att många fastighetsägare hörde av sig och totalt kom cirka 850 telefonsamtal, 220 mail och mer än 80 skrivelser in till Länsstyrelsen. Många rättningar har gjorts och cirka 200 objekt har tagits bort i databasen. Ett kompletterande utskick har i år gjorts till ytterligare cirka 1000 fastighetsägare.

Ny information på Naturvårdsverkets webbplats

Naturvårdsverket har mycket ny information på sin webbplats, bland annat *Frågor och svar om statligt bidrag*, olika slutredovisningar samt några mindre ändringar och tillägg i listan över branscher som ska identifieras och inventeras i efterbehandlingsarbetet. Läs här >>

Regionala programmet/bidrag

Naturvårdsverket har lämnat sin årliga redovisning *Lägesbeskrivning av efterbehandlingsarbetet i landet 2008* till regeringen. Lägesbeskrivningen med bilagor hittar du här >>

Litteratur

Inom kunskapsprogrammet *Hållbar sanering* har nya rapporter tagits fram, till exempel *Strategi för miljöriskbedömning av förorenade sediment*. Du hittar den här >>

Kontakt: Birgitta Swahn, tfn 08-785 51 03

Länets viktigaste vattenresurser utpekade

Foto: Christina Fagergren / Länsstyrelsen

En arbetsgrupp på Länsstyrelsen har i samarbete med VAS-rådet (Rådet för Vatten och Avloppssamverkan i Stockholms län) gjort en kartläggning av Stockholms läns yt- och grundvattenförekomster som är av intresse för nuvarande eller framtida regional/kommunal vattenförsörjning (så kallade dricksvattenförekomster). Dessa har analyserats och prioriteringar har gjorts avseende potentialen för regional/kommunal vattenförsörjning och behovet av långsiktigt skydd.

Rapporten *Dricksvattenförekomster i Stockholms län – prioriteringar för långsiktigt skydd* hittar du här >>

Kontakt: Riitta Lindström, tfn: 08-785 51 21
Lars Åkerblad, tfn: 08-785 51 02
Anette Björlin, tfn: 08-785 42 33

Nya publikationer

Rapporter

R2009:03 Vattenväxter och ekologisk status.

R2009:02 Utterns förekomst i Stockholms län 2007-2008.

R2008:28
Strandexploatering i Mälaren – en förändringsstudie.

Faktablad

F2009:03 Kolonistugor – tips och råd vid renovering.

F2009:02 Anlägga brygga eller muddra.

F2009:01 Marina naturreservat – för bättre havsmiljö.

Övrigt

101 saker du inte visste om Länsstyrelsen.

Plan för tillsynsvägledning enligt miljöbalken 2009-2012.

www.lansstyrelsen.se/stockholm/publikationer

Miljömålsarbete

Avloppsslam i Stockholms län

Miljöanalysenheten gör årligen en sammanställning av kvalitet, produktion och användning av avloppsslam från länets tillståndspliktiga avloppsreningsverk. Nu har en sammanställning med data från åren 1981 - 2007 kommit ut. Slamproduktionsviktade medelvärden för halter av tungmetaller och organiska miljögifter redovisas.

Läs mer här >>

Kontakt: Mats Thuresson, tfn 08-785 51 04

Åtgärdsprogram ska förbättra länets vatten

Endast en fjärdedel av Stockholms läns större vatten når EU:s krav på god vattenkvalitet. De största miljöproblemen är övergödning och fysisk påverkan. Länsstyrelsen har tillsammans med Vattenmyndigheten tagit fram ett omfattande åtgärdsprogram riktat till myndigheter. Till exempel föreslås åtgärder för att minska näringstillförsel från enskilda avlopp och jordbruksmark, undanröja vandringshinder för fisk samt att upprätta vattenskyddsområden. Samrådsperioden är 1 mars - 1 september.

Läs mer här >>

Kontakt: Göran Anderson, tfn 08-785 51 26

Inventeringar av skyddsvärda sötvattensmiljöer

Länsstyrelsen har av Naturvårdsverket fått 260 000 kr för att inventera några av länets särskilt värdefulla vattenmiljöer. De områden som ska inventeras ligger i Yngern (Nykvarn) och Norra Björkfjärden i Mälaren (Upplands-Bro och Ekerö). Här finns höga naturvärden, till exempel en möjlig lokal med sjölekande asp och flera småsvaltinglokaler. Områdena ska undersökas med avseende på bottenfauna, vattenväxter och förekomst av lämpliga uppväxtområden för fisk. Dessutom planeras en inventering av asprom.

Kontakt: Håkan Häggström, tfn 08-785 43 09

Restaurering av Verkaån och Edsån

Länsstyrelsen har av Naturvårdsverket fått 1 150 000 kr för att restaurera två vattendrag i Oxundaåns vattensystem. I Verkaån vid Fysingen planeras för ett nytt dämme och fiskpassage för att gynna populationen av asp i Oxundaån. En uträtad sträcka av Edsån ska restaureras genom återmeandring, trädplantering och biotopvård. Åtgärderna kommer bland annat att gynna den artrika stormusselfaunan i ån. I projekten ingår ett sexårigt uppföljningsprogram av effekterna.

Kontakt: Håkan Häggström, tfn 08-785 43 09

Inventeringar av vattenväxter i sjöar 2008

Ett antal vattenväxtinventeringar i sjöar har utförts under 2008 i Länsstyrelsens regi. Det har både varit inventeringar med huvudsaklig inriktning på *Åtgärdsprogrammet för hotade arter* samt inventeringar för att förbättra dataunderlaget för bedömning av ekologisk status. Av de mer speciella resultaten kan nämnas de första fynden av en rödlistad mossa i en sjö (strandsprötmossa), ett antal nya lokaler för rödlistade kransalger (dvärgslinke, uddslinke och spädslinke) samt några fynd av vårtsärv, hornsärvens betydligt ovanligare släkting.

Remissyttranden

Yttrande över delbetänkandet Prövning av vindkraft, SOU 2008:86 (2008-12-15).

Läs mer om *Åtgärdsprogrammet för hotade arter* här >>

Läs mer om kartläggningen av ekologisk status i sjöar här >>

Kontakt: Mats Thuresson (vattenväxtinventeringar), tfn 08-785 51 04
Mats Gothnier (*Åtgärdsprogrammet för hotade arter*), tfn 08-785 49 22

2008, dåligt år för fisktärna i Mälaren

Det fanns drygt 20 procent färre fisktärnor i Mälaren 2008 jämfört med 2007. I östra Mälaren var minskningen så kraftig som 66 procent och motsvaras inte av någon ökning i övriga delar av sjön. Det visar den inventering av fågelskär i Mälaren som Länsstyrelserna runt Mälaren genomfört för fjärde året i rad. Under hela fyraårsperioden har antalet häckande par minskat från 1 237 till 843. Under 2009 kommer särskilda insatser att påbörjas för att kontrollera fisktärnans reproduktionsframgång.

Läs rapporten *Skarvar och fågelskär i Mälaren 2008* här >>

Kontakt: Mats Thuresson, tfn 08-785 51 04

Öppet hus om vattenfrågor

Stockholms läns kommuner bjuds in till öppet hus för att ges vägledning och diskutera vattenmyndighetens förslag till åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. Möte kan bokas med Länsstyrelsens handläggare den 26, 27, 30 mars samt 1 den april.

Anmälan sker hos Anna Herrström senast den 18 mars.
Tfn 08-785 45 82, anna.herrstrom@lansstyrelsen.se

Naturvård

Inventering av värdefulla träd i Lidingö, Nacka och Värmdö

Foto: Miguel Jaramillo / Länsstyrelsen

Inom åtgärdsprogrammet för särskilt värdefulla träd i kulturlandskapet inventeras under våren kommunerna Nacka, Lidingö och Värmdö. Åtgärdsprogrammet syftar till att ge ökad kunskap för att bevara och åtgärda särskilt värdefulla träd och trädmiljöer, främst gäller det ädellövträd. Programmet förväntas ge positiva effekter för över 400 arter som idag är rödlistade.

Träd som hotas av igenväxning är särskilt intressanta för oss. Har du tips om värdefulla träd (till exempel jätteträd med omkrets större än 314 cm / diameter större än 1 m) är du välkommen att kontakta oss.

Mer information om åtgärdsprogrammet här >>

Kontakt: Miguel Jaramillo, tfn 08-785 43 14

Ören - ett nygammalt reservat i Nynäshamn.

Den 11 februari 2009 beslutade kommunfullmäktige i Nynäshamn att bilda Örens naturreservat. Länsstyrelsen upphäver i samband med detta sitt reservatsbeslut från 1982 om naturvårdsområdet Ören. Kommunens beslut omfattar också nya föreskrifter och en ny skötselplan för reservatsområdet. Kommunen tar i och med detta över skötsel och förvaltning av reservatet.

Beslut från miljöprövnings-delegationen

Eckerö Linjen
Tillstånd till hamnverksamhet inom Grisslehamns hamn i Norrtälje kommun.

Liselotte Löf AB
Tillstånd till avfallshantering i Vanadisberget i Stockholms kommun.

Stiftelsen Barnens Dag
Tillstånd till uppförande av vindkraftverk på fastigheten Lingslätö 2:1 i Norrtälje kommun.

Käppalaförbundet
Tillstånd till att uppföra och driva fordonsgasanläggning på fastigheten Lidingö Käppalaverket 2 i Lidingö kommun.

Björnbergs Åkeri & Grus AB
Tillstånd till täkt- och återvinningsverksamhet på fastigheten Ryssjön 1:3 i Nykvarns kommun.

Lantz Järn & Metall AB
Tillstånd till avfallsanläggning på fastigheten Roboten 2 i Sollentuna kommun.

AB Svenska Shell
Slutliga villkor avseende invallning av cisterner vid oljedepån på fastigheterna Södra 1:11 och 1:15 i Södertälje kommun

Kungörelser miljöfarlig verksamhet >>

Syftet med naturreservatet är att bevara ett område av stor betydelse för friluftslivet samt att skydda områdets geologiska värden och den speciella floran och faunan.

Kontakt: Ulf Birgersson, tfn 08-785 42 76

LONA

Under åren 2004 - 2006 beviljade Länsstyrelsen statligt bidrag till lokala naturvårdsprojekt, så kallat LONA-bidrag. Samtliga kommuner i länet har medverkat i minst ett projekt och hittills har 96 av totalt 165 projekt slutrapporterats. Ett projekt har lagts ner, medan alla andra har genomförts med lyckat resultat.

LONA-projekt får pågå i högst fyra år, varefter de ska slutrapporteras. En ändring i vägledningen för bidragen har dock öppnat en möjlighet till förlängning av projekttiden utöver fyra år. En förutsättning för en sådan förlängning är att det finns synnerliga skäl som projektledningen inte kunnat påverka. Ansökan om förlängning av projekttiden ställs skriftligen till Länsstyrelsen. En absolut gräns för samtliga projekts genomförande och slutrapportering är 2010-12-31.

Kontakt: Britt Forsén, tfn 08-785 46 10

Nytt faktablad om marina naturreservat

I Stockholm finns tre marina naturreservat – Fifång, Nåttarö, Ålö-Rånö – och fler är på gång. Länsstyrelsen har sedan 2005 arbetat med att dokumentera naturvärden under havsytan i ett tiotal av våra reservat i skärgården. För att sprida information om arbetet och informera om vad ett marint naturreservat är har vi tagit fram ett nytt faktablad som heter *Marina naturreservat – för bättre havsmiljö*.

Foto: Sveriges Vattenekologer AB

Läs faktabladet här >>

Kontakt: Charlotta Cristvall, tfn 08-785 54 04

Naturens år 2009

I år är det 100 år sedan de första nationalparkerna bildades i Sverige och den första naturvårdslagstiftningen tillkom. Detta firas på bred front över hela Sverige.

Länsstyrelsen är med och uppmärksammar jubileet, bland annat genom firande i Ängsö nationalpark den 24 maj. Ängsö är en av de första nationalparkerna och fyller 100 år i år. I vår startar också geocaching (söka skattgömma med hjälp av GPS-koordinater) i tio av länets naturreservat. Under sensommaren anordnas även slåtterdagar i Ängsö nationalpark.

Läs mer om dessa aktiviteter och andra spännande evenemang på vår webbplats **www.NaturensArStockholm.se**

Vill du veta mer om Länsstyrelsen i Stockholms arbete med Naturens år kontakta: Anette Almlöf, tfn 08-785 42 47

Fysisk planering

Beslut om flygplatser av riksintresse

Den 19 december 2008 beslutade Luftfartsstyrelsen om riksintresse för luftfart enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Där framgår bland annat att Luftfartsverket inte längre betraktar Tullinge eller något annat markområde för en ny flygplats i Stockholmsregionen, som riksintresse för luftfart. Således har deras anspråk på en ny flygplats på Södertörn

Personalnytt

Miljöskyddsenheten
Linda Monell och *Anna Bohlin* är tillbaka efter tjänstledigheter och jobbar med förorenade områden.

Naturvårdsenheten
Lena Malmström är nationell samordnare för Naturens År t.o.m. 6 juli 2009.

Miljöanalysenheten
Christian Weyer har börjat på miljöanalysenheten och ska arbeta med vattenförvaltning.

Planavdelningen
Maria Bergström har slutat och jobbar nu på Naturskyddsföreningen.

Lantbruksenheten
Ulrika Geber är ny Lantbruksdirektör från och med 1 februari 2009.

Bostadssekretariatet
Eva Gyllensvärd har gått i pension och arbetade sin sista dag på Länsstyrelsen den 20 februari 2009.

dragits tillbaka. Arlanda och Bromma är sedan tidigare utpekade som riksintresse för luftfart. Läs Luftfartsverkets skrivelse här >>

En remiss med förslag till översyn av riksintressen för luftfart skickades 2008 till berörda länsstyrelser. Den presenterades i MP-nytt i juni 2008 och är nu avslutad genom Luftfartsstyrelsens beslut 19 december.

Luftfartsstyrelsen ingår sedan 1 januari 2009 i Transportstyrelsen och heter där Luftfartsavdelningen.

Kontakt: Carin Wanbo, tfn 08-785 51 48

Översiktsplanens aktualitetsbeslut – KF:s beslut ska skickas till Länsstyrelsen

Kommunfullmäktige ska enligt 4 kap. 14 § PBL minst en gång per mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet. Länsstyrelsens lämnar inför kommunens prövning en sammanfattande redogörelse över sådana statliga intressen som kan vara av betydelse för kommunens beslut.

Det är angeläget att Länsstyrelsen får vetskap om kommunens ställningstagande i frågan och vi vill därför påminna om att kommunfullmäktiges beslut om översiktsplanens aktualitet ska skickas in till Länsstyrelsen.

Kontakt: Carin Wanbo, tfn 08-785 51 48

Ändring av byggnadsplaner – förordnanden enligt 113 § byggnadslagen

Länsstyrelsen har uppmärksammat att regeringen under senaste tiden upphävt flera överklagade detaljplaner när mark med 113 § BL-förordnanden planläggs för kvartersmark (eller annan användning som inte är allmän plats), även om överklagandet inte rört den frågan. Länsstyrelsen har därför tagit fram en promemoria med förslag om hur nya detaljplaner för områden med gällande byggnadsplan med 113 § BL-förordnande kan hanteras.

Läs mer här >>

Kontakt: Claes Halling, tfn 08-785 54 19

Tillsyn över byggnadsväsendet

Länsstyrelsen har tillsyn över plan- och byggverksamheten inom länets kommuner. Arbetet är i första hand framåtsyftande. Genom information och utbildning vägleder Länsstyrelsen kommunerna. Syftet är att garantera god kvalitet i plan-, tillstånds- och anmälansprocessen, rättssäker och effektiv handläggning, samt god service till kommunmedborgarna. I tillsynsplanen för 2009 framgår årets prioriteringar. Läs planen här >>

Grunden för detta arbete är kommunsamråden. Länsstyrelsen anordnar också seminarier och öppet hus för kommunerna där angelägna frågor tas upp. Kommuninnevånare kan även vända sig till Länsstyrelsen och begära tillsyn om någon är missnöjd med kommunens hantering enligt PBL.

Vi tar gärna emot synpunkter på hur vår tillsynsverksamhet kan utvecklas.

Kontakt: Elisabeth Ehrlén, tfn 08-785 44 77

Behovsbedömning av detaljplaner – kommunens ställningstagande

Nu har hanteringen av behovsbedömningar i detaljplaner börjat finna sin form. Det har blivit rutin att tydligt i kommunens antagande-

beslut och tidigt i planprocessen redovisa kommunens ställningstagande till om detaljplanens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

Vi har dock noterat att många kommuner utformar sitt ställningstagande som en särskild beslutsmening (att-sats) när kommunen beslutar om samråd eller att anta planen. Länsstyrelsen vill avråda från detta, då det kan uppfattas som ett överklagningsbart beslut. Vi rekommenderar att i stället i beslutens bakgrund och beskrivningsdel med en mening redovisa sitt ställningtagande. Detta bör också framgå av missiv, annonser och kungörelser inför samråd och utställning och kan till exempel uttryckas som att ”Genomförande av denna plan bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan”.

Kontakt: Klas Klasson, tfn 08-785 44 27
Catarina Fogelberg, tfn 08-785 45 40

Förändrad strandskyddslagstiftning

Regeringen har till riksdagen överlämnat en proposition (2008/09:119), med förslag till ändringar av strandskyddsbestämmelserna. Riksdagen avser att behandla propositionen i slutet av april detta år.

Huvuddelen av de nya lagreglerna beräknas träda i kraft den 1 juli 2009. När det gäller reglerna om landsbygdsutveckling kan de troligen börja tillämpas den 1 februari 2010.

Foto: Christina Fagergren / Länsstyrelsen

Läs mer här >>

Strandskydd och pågående planarbete

Länsstyrelsen har gjort en sammanställning över hur förändringarna i strandskyddslagstiftningen kan komma att påverka pågående planarbeten eller sådana som kommer att påbörjas den närmaste tiden. Läs mer här >>

Kontakt: Carl-Gustaf Hagander, tfn 08-785 51 74

Seminarium om strandskydd

Länsstyrelsen bjuder in länets kommuner till ett halvdagsseminarium om strandskyddet.

Det kommer bland annat att handla om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, något om förutsättningarna för att utpeka ett område för landsbygdsutveckling, precisering av de särskilda skälen för dispens från strandskyddet, planeringsunderlag för vattenmiljöer, samt strandskydd och vattenverksamhet.

Seminariet riktar sig till kommunala tjänstemän som hanterar strandskyddsfrågor inom bygg-, plan- och miljöområdet. Det kommer att genomföras vid tre olika tillfällen:
- tisdagen den 21 april kl. 13-16
- fredagen den 24 april kl. 13-16
- tisdagen den 28 april kl. 09-12

Läs mer och anmäl dig här >>

Kontakt: Anna Dominkovic, tfn 08-785 43 53